СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 32. Джерзі Сити, Н. Дж., четвер, 8-го лютого 1940. No. 32. Jersey City, N. J., Thursday, February 8, 1940. VOL. LXVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

РУЗВЕЛТ ПРОТИ ОБНИЖКИ БУДЖЕТУ

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт закликав до себе на нараду чотирьох найголовніщих провідників у конґресі — Ґарнер, Бенкгед, Барклі і Рейборн, — щоб нарадитися з ними над державним буджетом. Рузвелт занепокоєний тим, що конґрес хоче різко обтяти ріжні суми, зокрема на фармерство, і старається через згаданих провідників до того не допустити. Рузвелт заявив, що та обтинка матиме дуже поганий вплив не лише на само фармерство, але й на цілу національну економіку.

СПРАВА ДАЄСА ВИЯСНЕНА.

ВАШИНҐТОН. — Конґресмен Даєс, якого завданням є прослідкувати неамериканські активності, на власній особі переконався, як легко в нинішних часах стати жертвою провокації. Бо в той час, які він, зо своїм комітетом, досліджував організації й особи, що займаються переворотною акцією в Америці, конґресмен Гук, діставши в руки пошахровані листи, доказував Даєсові, що він сам стоїть у звязку з лідером фашистівської організації, Пелієм і займається неамериканською активністю. Конґресмен Гук не знав, що ті листи пошахровані. Щойно коли з укриття зявився у Вашинґтоні сам Пелі і сказав, що листи від початку до кінця, включаючи його підпис, є пошахровані, конґресмен Гук перепросив Даєса і цілий конґрес, та просив, щоб ті листи і цілу ту справу скреслити з протоколів конґресу.

ЕДЕЛЬСТАЙН ПЕРЕМОЖЦЕМ У НЮЙОРСЬКИХ ВИБОРАХ.

НЮ ЙОРК. — Внаслідок смерти конґресмена Сіровича відбулися в 14. дистрикті в Ню Йорку додаткові вибори. На місце Сіровича вибрано лідера 8-го тистрикту, прихильника „нового розділу", Едельстайна. Він дістав поверх 12,000 голосів. Другим щодо числа голосів був републиканський кандидат, Луіс Лефкович. Той дістав поверх 6,000 голосів. Третім був Ерл Бравдер, головний секретар комуністичної партії; він дістав 3,000 голосів. Беручи під увагу галасливу кампанію комуністів, дехто твердить, що Бравдер і його комуністична партія соромно провалились. Але інші думають, що навіть те число вказує, що сила комуністів в Америці ще не є зломана і з нею треба боротись.

ФІЛЯНТРОП РОЗДАЄ ВСЕ ДО РЕШТИ.

НЮ ЙОРК. — Відомий американський філянтроп Гаркнес, що за життя роздав на ріжні добродійні цілі сто міліонів долярів, у своїм заповіті лишив $1,250,000 для своїх 78 працівників. Велику частину свого майна лишив гуманітарним інституціям. Решту лишив жінці, але з застереженням, що по її смерти те все таки перейде на ріжні народні інституції, які він зазначив у заповіті.

АРЕШТИ КОМУНІСТІВ.

ДІТРОЙТ. — Федеральні аґенти арештували 12 комуністичних провідників у звязку з їх вербунковою акцією в часі минулої еспанської громадянської війни. Вони підступом заманювали добровольців до так званої „бриґади Линколна", купували їм корабельну карту, давали звичайно фальшивий пашпорт і висилали на фронт до Еспанії. Ті добровольці, побувши в Еспанії і переконавшись наочно про роботу червоних еспанців, розчарувались. У висліді вони поробили донесення на тих комуністичних аґентів, які їх до цеї бриґади затягнули. Федеральні аґенти довгий час слідкували за цею справою і провірювали, чи доноси правдиві. Тепер вони арештували 12 комуністів.

БУДУТЬ СТЯГАТИ З СОВЕТІВ НАЛЕЖНОСТІ.

ВАШИНҐТОН. — Головний прокуратор Джексон назначив спеціяльного чоловіка, якого завданням буде розглядати домагання ріжних американців звороту грошей, які Совети їм винні. Совети винні американським громадянам, чи то за конфіскату їх майна, чи як позичку російським урядам, суму 450 міліонів долярів. Уряд хоче стягнути бодай частину тої суми, обертаючи на ту ціль ті совєтські грошеві вклади, які мають Совети тут в Америці.

ПОЯСНЕННЯ В СПРАВІ ПАННИ МИТФОРД.

НЮ ЙОРК. — Тут приїхав вуйко молодої гарної англійки, панни Юнити Митфорд, дочки лорда Рідесдейла, яка вславилась тим, що була гарячою прихильницею Гітлера і навіть перед вибухом війни удалась до Німеччини. Недавно вона вернулась до Англії, але з постріленим карком і без притомности. Вуйко її каже, що вона виздоровляє, але сама не може собі пригадати, хто завдав їй ті рани.

ДИТИНА ЗАДУШИЛАСЬ У КОЛИСЦІ.

НЮ ЙОРК. — Анна Ґилберт, що недавно поховала чоловіка, пробудившись рано, побачила, що її 8-місячна дитина задушилась у колисці від тої одежі, якою була накрита. Нещасна мама має ще троє малолітніх дітей, яким не має що дати їсти. Їх з ласки кормили сусіди. А чинш за помешкання вже два місяці не заплачений.

ДОНОСЯТЬ КАБЛЕМ ПРО ЗЛОДІЙСТВО

Крадіж дорогоцінностей від пані Е. Ґвін, жінки „колумніста" паризького „Геральд-Трюбюн", удостоїться того, що про нього донесено каблем з Лондону до Парижу. Украдені дорогоцінності вартують 24,000 долярів, а окрадена є приятелькою княгині Виндсору та кревнячка американських міліонерів Вендербилтів.

ПРИВЕЗЛИ „МАЛПО-ЛЬВА"

Між звірами, котрі привезено на кораблі „Санта Люсія" до Ню Йорку з Південної Африки, є теж звіря, зване „монкі лайон", себто „малпо-лев". Є це велика котюга, вся чорна за винятком голови, котра є брунатна. Називають її малпою й львом, бо порскає як кіт, а жебонить, як малпа.

СОВЕТИ КУПУЮТЬ КАВУ

Коломбійська ґазета „Лібераль", що виходить у Боготі, каже, що до цеї американської републики приїхали совєтські торговельні аґенти, щоб закупити більшу скількість кави, щоби потім торгувати нею в Европі. Йде їм передовсім за те, щоб закуплену в цей спосіб каву переслати до Німеччини.

СМЕРТЬ ВІД ВИБУХУ ПЕЧИ

76-літня Марія Гекет згинула в своїм мешканні в Брукліні, Ню Йорк, коли в її кухні експльодувала нафтова піч і запалила її одіння. Її сестра, Ела, кілька літ від неї молодша, обвинула її ковдрою й задушила вогонь, але Марія вже була нежива, коли наспів амбулянс і лікар.

ЗНОВ МАЮТЬ НА ПРОДАЖ БУЙВОЛЯЧЕ МЯСО

По американських звіринцях стільки намножилося всякої дикої звірини, що американський уряд оповістив, що має на продаж на мясо буйволів, оленів та диких кіз. Буйволів уряд продає по 60 долярів за штуку, оленів по 55 долярів, а кіз по 45 долярів. Тож хто хоче тепер мяса з дичини в Америці, то не конче мусить іти на полювання.

ЗАНОСИТЬСЯ НА ВІЙНУ НА БЛИЗЬКІМ СХОДІ

ПАРИЖ. — З вістей, що надходять з Близького Сходу, виходить, що є вже нагромаджені в Ірані й Афґаністані великі військові сили. Рахуються з тим, що там зачнеться в короткому часі совєтсько-німецький наступ на Афґаністан, щоб звідти завдати удар англійському пануванню у головній мірі, а також і французькому.

БАТЬКО РОДИНИ НЕ МУСИТЬ ЖИТИ З ДІТЬМИ

Податковий уряд подає в своїм поясненні до виповнювання блянкетів федерального особистого доходового податку, що батько родини не конче мусить жити з членами своєї родини, щоб за кожного з них піднести претенсію на звільнення себе від оподаткування на суму 400 долярів.

Коли, наприклад, син або дочка ходить до школи десь далеко від родини, то це не позбавляє батька родини права до звільнення від відповідної суми. Головне питання у такому випадку, чи він удержує цю особу.

Одначе чоловік і жінка повинні жити разом.

І В МЕКСИКУ ВБИВАЮТЬ РОБІТНИЧИХ ПРОВІДНИКІВ

Луіса Іванеса, 39-літнього робітничого провідника, вбили вистрілами з револьвірів невисліджені справники на передмісті Сан Анхеля. Подробиці стрілянини ще не відомі. Кажуть лише, що перед стрілянином Іванес посварився з одним поліцаєм.

КРАВ „ДАЙМИ", ПІСЛАНІ ПРЕЗИДЕНТОВІ

Майкела Карту, 33-літнього почтового урядовця в Вашингтоні, мають ставити на суд під закидом, що він крав з листів „дайми", вислані президентові Рузвелтові на боротьбу проти дитячого параліжу.

ГУБЕРНАТОР КАНАДИ ПОБИВСЯ ПІДЧАС УПАДКУ

Лорд Твідсмір, ґенеральний губернатор Канади, посховзнувся в купальні свого мешкання в Рідо Гол і, падаючи, поважно побив собі голову. Був без притомности цілу годину. Лікарі кажуть, що він розтяв собі на голові шкіру, але черепа не розбив.

ВИКИНУЛИ КОМУНІСТІВ З БЮРА ПРАЦІ

ЖЕНЕВА. — Міжнародня Робітнича Організація оголосила, що в її представництві є вільне те місце, яке досі займав представник Советів.

МАЮТЬ СУДИТИ ЗА ВБИВСТВО ДВОХ ОСІБ

Велика лава присяжних судів повіту Гудсон у Джерзі Сити постановила поставити на суд 44-літнього капітана баржі Арнольда Мадсена як обвинуваченого за вбивство 53-літнього Еміля Гасельґуна й 53-літнього Рудольфа Земена. Прокуратор показав на переслуханні, що ці три пили цілу ніч, а потім Мадсен струтив двох пяних товаришів у ріку Сікокас, де вони втопилися. Мадсен перечив закидові: казав, що вони самі пошпоталися на шнур і попадали в воду, а зате він іще скочив за ними, щоб їх ратувати.

ВІД ЧОГО В НЮ ЙОРКУ БІЛЬШЕ ВЛОМІВ?

Валентайн, комісар нюйорської поліції, пояснює, чому це у Ню Йорку останніми часами збільшилося число вломів. Приписує він це явище зростові числа населення, а передовсім зростові числа молодих людей, що прибули до Ню Йорку звідити Світову Виставу й тут лишилися, а не мають занять.

ВОЄННА ПОЛЯКА В АМЕРИЦІ

Населення острова Тортолі, одного з Британських Дівичих островів, набралось оногді немало страху, коли до острова підплив один воєнний корабель. Селяни, що зібралися на торг, думали, що це німецький „рейдер" і стали втікати з міста на горби. Доперва по кількох годинах, коли розійшлася чутка, що це корабель французький, відважилися селяни вийти зо своїх схованок.

УСУНУЛИ ПРАВОСЛАВНОГО МИТРОПОЛИТА ДІОНИСІЯ

РИМ. — У ватиканських колах вважають доконаним фактом „усунення" митрополита Діонисія, голову православної церкви в давній Польщі, від дальшого урядування. На його місце назначило німецьке міністерство віросповідань архиєпископа Серафима, що перебуває в Берліні.

СКІНЧИЛИ З ПЕРЕСЕЛЕННЯМ НІМЦІВ ІЗ ЗАХІДНЬОЇ УКРАЇНИ.

КРАКІВ. — Німецьке управління оголосило, що вже покінчено справу перенесення німців з територій, що належали давніше до Польщі, а є тепер під владою Советів. Упродовж 42 днів перейшли границю 118,000 німців з 12,000 возами, 22,000 кіньми і 1,500 штуками худоби.

ЩОБ ЗАСІЯТИ ЗЕМЛЮ.

КРАКІВ. — Головна увага німецької окупаційної влади звернена тепер головно на те, щоб уся занята земля, що надається під хліборобство, була визискана. Тому настають, щоб з весною була справлена і засіяна та земля, що була необроблена в осени через воєнні події.

НА СМЕРТЬ.

ЛОДЗЬ. — Німецькі окупаційні суди видають дальші присуди смерти на поляків, щодо яких знаходять сліди їх знущання над німцями. Присуди видають на підставі зізнань, або тих актів, які забрали німці в судах, старостствах, воєвідствах чи поліціях, а в яких були доноси поляків на німців. Тепер засуджено в Лодзі на смерть чотирьох поляків, обвинувачених за знущання над німцями, чи їх убиття, у вересні минулого року.

БОМБАРДУЮТЬ З ПІМСТИ.

ЛОНДОН. — Супроти того, що не було вигляду на те, щоб улаславлено двох ірляндських терористів, що мали бути повішені, зачався „терор відплати", ведений членами ірляндської революційної організації „Ірляндська Републиканська Армія". Терористи повисилали бомби в пакунках через почту. Ті бомби вибухли в кількох почтових урядах. Були чотири вибухи, при чому ранено шістьох почтових урядовців. Кажуть, що треба надіятись дальших терористичних актів.

ЗАТОПЛЕНО 14 КОРАБЛІВ В ОДНІМ ТИЖНІ.

ЛОНДОН. — Британське морське командування оголосило, що в минулому тижні ворог затопив 8 британських кораблів, а 6 невтральних. Звертають увагу на те, що німці взялися тепер нищити невтральні кораблі нарівні з англійськими, щоб таким чином спинити торгівлю невтральних з Англією.

ІНДІЯ ВИМАГАЄ САМОВИЗНАЧЕННЯ.

БОМБАЙ. — Індійський націоналістичний провідник Могандас Ґанді заявив, що може бути мова про згоду між Великою Британією й Індійським Націоналістичним Конгресом тільки тоді, коли Індія зможе сама вирішувати свою долю, себто надавати конституцію краєві. У тому не має бути ніяких заграничних впливів. У всьому має рішати Індія. Як так буде, тоді легко будуть вирішені інші справи.

„РЕВОЛЮЦІЯ ПРОТИ КАПІТАЛІСТІВ".

БЕРЛІН. — Нацистична преса вияснює характер теперішньої світової війни. Каже, що це нацистична Німеччина бореться з „плютократами Англії й Франції", для яких багатство є всім. Ця війна, кажуть нацисти, це „революція проти капіталістів", сеть тих, що позагарбували багатства, колонії й т. п. і не хочуть з тим ділитись, а вживають того багатства, щоби панувати над іншими. Далі кажуть нацисти, що в них не існує засада, що „гріш панує світом". Гріш і бизнес є на услугах держави. І тому й багатирі мусять памятати, що їхні капітали, фабрики та бизнеси мусять служити в першу чергу державі, а потім їм.

СЛУХИ ПРО СПРОБИ ЗАМИРЕННЯ.

СТОКГОЛЬМ. — З Берліну доносять, що Німеччина знову змагає до замирення. Спершу хоче замирити Совети з Финляндією, бо та війна їй дуже не на руку. А далі хотілаб дійти до згоди з Англією і Францією на такій підставі: Ніхто не домагається ніякого воєнного відшкодування. Судети остаються надалі при Німеччині. Польща дістане назад ті землі, що не входили в склад Німеччини до 1914 р. В Австрії має бути переведений плебісцит під німецько-австрійсько - англійсько - французьким контролею. Англійсько-французька комісія має вирішити державну долю Польщі, Чехії й Словаччини в такий спосіб, щоби були загарантовані приязні відносини тих країв до Німеччини.

Нема згадки про Західню Україну і Білорусь.

Замітне у тім здогаднім мировім проєкті є те, що нема в ньому нічого про долю західньо-українських і білоруських земель, що були давніше під Польщею.

РОСІЙСЬКІ БРАНЦІ В ФІНЛЯНДІЇ.

Цих чотирьох російських жовнірів, взятих у полон фінами, вважають за типічних жовнірів російської армії. Кожний з них молода людина. Кожний терпить від війни. Мабуть ні один не є запалений нею. Один з них має рану на обличчі.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ВОЄННІ ОБІЦЯНКИ

Дещо світла на це прецікаве й для багатьох народів і держав важне питання кидає ґенерал Гю С. Джансон, що колись служив у федеральному уряді, а, не погодившися на політику президента Рузвелта, обмежився до публіцистичної праці й нині пише до низки американських ґазет.

У цій статті ґен. Джансон підчеркує виразно, що в нинішній війні аліянтів і Німеччини для кожної воюючої сторони є важною поведінка невоюючих держав. Декотрі з цих держав є загрожені в своїм існуванні одною стороною. Звичайно, вони ждуть помочи від другої сторони. І ця друга сторона звичайно поміч обіцює, у власному інтересі.

Ґен. Джансон іде поза ці обіцянки й питається, що з ними діється. Чи виконується зроблені обіцянки? У відповідь на питання ґен. Джансон перечисляє цілу низку воєнних обіцянок, яких не додержано. Фінляндія боронить крило аліянтів, каже він. Досі вона помочи не дістала. Обіцяли аліянти поміч Румунії, що терпить під пресією Німеччини. Та помочи вона не дістала.

Потім ґен. Джансон заглядає в минуле й там знаходить факти, що зовсім годяться з тим, що діється тепер. Відома справа Італії: аліянти поробили їй ріжні обіцянки, щоб дістати її на свій бік у світовій війні. Цих обіцянок не виконано. Аліянти обіцяли допомогу Греції, коли її цькували на війну проти Туреччини в Малій Азії. Але цеї помочи їй не дали.

Не так то давно Анґлія не дала допомоги Польщі, яку вона заставила такої помочи сподіватися. Не дала теж помочи Етіопії. І не хотіла помогти Злученим Державам, коли вони просили співпрацювати проти Японії в Китаю. І вона оставила в нещасті Чехословаччину.

Ґенерал Джансон говорив ці речи вже нераз. І каже, що за кожним разом, як він це говорив, його посуджували за приязнь до Гітлера й ворожнечу до Анґлії, хоч він має погорду до Гітлера й любить Анґлію.

Він уважає за потрібне підчеркнути ці факти тому, що тепер в Америці ведеться пропаґанду, що, мовляв, Франція й Анґлія своєю війною обороняють поправді інтереси Америки та що анґлійська фльота поправді захороняє Злучені Держави. Він радить не піддаватися цій пропаґанді, але дивитися в вічі твердим фактом. Франція, щоправда, дала була поміч Америці підчас революційної боротьби, але це зробила лише на те, щоби пошкодити Анґлії.

Він закінчує свою статтю висновком, що в цих часах нам не можна покладатися на ніщо інше, як на наш твердий здоровий розум і на силу своїх рук.

Е. Онацький (Рим).

УМОВИ МИРУ

Мусимо перш за все ствердити два факти:

1) Війна, що від кількох місяців точиться на широких просторах західньої й східньої Европи, зачепила вже безпосередньо великі території чисто укріанської землі, як от східню Галичину та Волинь і втягнула в европейські військові дії значну частину українського народу, що, з одного боку, служить гарматним мясом для непогамованого й хижого московського імперіялізму на далекій півночі, серед снігів та морозів у **Фінляндії,** а з другого боку сплачує довг гостинности — **в лавах французької армії.**

2) Не вважаючи на таку безпосередню участь українського народу в війні, не вважаючи на ті жертви, які він поносить, не вважаючи на ту величезну економічну вагу, що відограє в цій війні його багата земля, світ ніби змовився мовчати про Україну. Як з одного боку, так і з другого. Так, ніби українська справа не існувала і не існує. Так, ніби української нації враз на світі не стало. Так, ніби всі її пристрасні жадання власної державности, освячені гарячою кровю найкращих її синів, нараз розвіялися, мов та пара...

Така змова мовчанки дуже сприятлива для большевицької Росії, що несподівано для самої себе здійснила давню мрію царських політиків і наклала важку руку на славний Український Піемонт. Вона дозволила їй довершити останній поділ Польщі, не поносячи за те жадної санкції, в повну відмінність від своєї спільниці Німеччини, що мусить оплачувати свої потягнення важкою війною; вона дозволила їй, пограбувавши Західню Україну, перевести мобілізацію в Східній Україні, та з допомогою набраного в Україні війська зробити новий хижий напад на маленьку, але героїчну Фінляндію. Чужими руками хотілося їй загарбати чуже добро. Не вважалося потрібним ті українські війська навіть відповідно вдягнути, навіть відповідно узброїти. І хоч не мали жадної рації українські вояки воювати проти фінів, мусіли йти, майже голі, майже босі, в сніги і морози, і гинути там, як багато років тому гинули їх прадіди, вимощуючи своїми благородними кістками підмурівки для московської столиці... О, Москві дуже на руку ота мовчанка навкруги української справи!...

Цілком ясно, що і для Німеччини, від моменту, як вона пішла на потворний союз з большевицькою Москвою, українська справа в політичній площині перестала цілком існувати. **Для Німеччини українська справа зробилася внутрішнім питанням большевицької імперії.** Але дивно нас вражає, що і **Анґлія та Франція,** проголошуючи такі гарні гасла, як боротьба проти всякого насильства в міжнаціональних зносинах, і запрошуючи українських еміґрантів виконати свій обовязок щодо країни, яка їм давала захист і працю, в усіх офіційних і навіть неофіційних деклараціях майбутніх умов миру **цілковито замовчують українську справу.** В них дуже багато говориться про Чехословаччину і Польщу, а зовсім не згадується про Україну. А тимчасом навіть така „умова миру", як відбудова незалежної Польщі, викликує в українцях, що зголошуються до французької армії, силу питань. Та і чи в них тільки?! За яку Польщу вони мають битися? І чому саме за Польщу, коли та Польща ніколи не була їм мила? Чи мають вони битися за те, щоб знову накладати ланцюги на самих себе?

З приводу недавніх свят **папа Пій XII.** виголосив різдвяну промову. В ній він теж говорив голвно про умови, що на них треба булоб збудувати новий мир. Не буду я на них довго спинятися. Наведу тільки одну, що нас не називає, але нас безпосередньо торкається. Папа сказав таке: „Головний постулят справедливого й почесного миру полягає в забезпеченні права на життя і незалежність всіх націй, великих і маленьких, сильних і кволих. Бажання однієї нації, щоб жити, не повинно бути однозначне з присудом смерти для другої"...

Цікаво відзначити, що всі авторитетні орґани анґлійської та французької преси поспішилися відзначити, що постуляти папської різдвяної промови цілковито збігаються з постулятами миру західніх держав. Та чи дійсно збігаються? Замовчування української справи про те не свідчить, і не тільки ми, українці, в тому безпосередньо зацікавлені, але й невтральна італійська преса має щодо того великі сумніви. Ось, для прикладу, уривок з великої статті відомого італійського публіциста **д-ра Е. Інсабата,** присвяченої (в „Корієре Діпльоматіко е Консоляре" з 31. грудня) саме аналізі папської мирової промови. Для осягнення **справедливого** миру, каже Інсабато, перефразуючи папу, „необхідно порозумітися раз назавжди щодо **справедливих** вимог націй і народів. Якщо, наприклад, ніхто не може нехтувати справедливими вимогами Польщі й Чехії, обмеженими до їх етнічних кордонів, з узглядненням потреб господарства та оборони, ніхто не повинен також протиставитися відродженню таких націй, які, як Україна, своєю кровю і своїми стражданнями здобули вже собі місце в історії. Замісць того, Франція й Анґлія хотілиб відбудувати Велику Польщу, Чехословаччину, габсбурзьку монархію. Мало того! Не маючи чесної мужности, щоб розірвати остаточно з большевицькою Москвою, вони підтримують панславізм московських еміґрантів і витворюють одночасно додатковий рух за словянську федерацію, що охопилаб усі території від Балтику аж до Чорного моря, під еґідою Польщі. Кілька днів тому зявився маніфест Сікорского, який мав би привести до створення нового словянського страшила, що булоб тільки скромним повторенням російського страшила, яке так досі гіпнотизувало французьку політику. Ясно, що українці вже заняли рішучу позицію проти цієї нової спроби поневолення їх Польщею, що зо свого боку мала би бути на ласці Франції та Анґлії. Хоча цей плян явно призначений на неуспіх, всеж він дуже ясно виявляє, як у дійсності нехтують Франція і Анґлія, не вважаючи на ріжні свої заяви, справедливими вимогами націй і народів, і, в нашому випадку, як вони особливо нехтують справедливими вимогами українців, що для них Ватикан саме тепер не ощаджує виявів своєї симпатії та розуміння, і увів навіть щотижневі радіопередачі українською мовою зо своєї радіовисильні"...

Реєструємо з задоволенням цей італійський голос і висловлюємо нашу щиру надію, що він не залишиться самітним. Бо не може бути справедливого миру в Европі без задоволення більш ніж справедливих вимог української нації, спраглої своєї державности. І не може бути взагалі довгого миру, поки такий великий нарід, як український, не займе відповідного йому місця серед вільних народів східньої та середньої Европи, утримуючи серед них таку потрібну для всіх політичну рівновагу.

ВОЄННІ ПЛЯНИ

НІМЕЧЧИНА ДАСТЬСЯ ВТЯГНУТИ В СКАНДИНАВСЬКУ ВІЙНУ ТІЛЬКИ В КРАЙНІМ ВИПАДКУ. НЕ ХОЧЕ ПОШИРЕННЯ ФРОНТІВ. МАЄ КІЛЬКА ВОЄННИХ ПЛЯНІВ ДО ВИБОРУ. НА ВЕСНУ, АБО ЛІТОМ ГОТОВА ПЕРЕМАГАТИ, ПОТІМ БУДЕ СЛАБНУТИ. МОЖЛИВО, ЩО БЕЗ МОГУЧОГО УДАРУ НІМЕЧЧИНИ НЕ РОЗГРОМЛЯТЬ. ПРАВИЛЬНІСТЬ АЛІЯНТСЬКОЇ ТАКТИКИ.

Німеччина, розгромивши у блискавичній війні Польщу, має тепер лиш один воєнний фронт на заході. Та тут і там чути голоси, що вона намірює поширити воєнні фронти на Скандинавію й Балкан. Тепер питання, чи таке поширення фронтів є в інтересі Німеччини. На те питання відповідав недавно в Отаві, столиці Канади, перед Канадійським Клюбом Генсон В. Болдвин, мілітарний і фльотовий кореспондент часопису „Ди Ню Йорк Таймс".

Болдвин зазначив, що поширення Німеччиною воєнних фронтів на Балкан і Скандинавію означатиме новий доступ для контратаків зо сторони Британії і Франції та в додатку до цього ще зо сторони кількох невтральних держав.

З тих саме причин він сумнівається, чи Німеччина розпічне нову війну, на котрімсь зо згаданих фронтів. Хіба зробить це в крайній розпуці. Він годиться з предсказуваннями лорда Лотієна, британського амбасадора до Злучених Держав, що німецька воєнна активність буде полягати головно на загальній офензиві на західнім фронті і буде обіймати війну на суші, морі і повітрі.

Німеччина, на погляд Болдвина, має перед собою кілька плянів війни до вибору. Вона цілковито може відмовитись від офензиви на західнім фронті, полишаючи це аліянтам. У такім випадку важну ролю відограють дві невідомі ще речі, а іменно, яку скількість припасів потрапить вона одержати від Совєтської Росії і Балкану, головно Румунії, та як довго дасться удержати мораль німецького народу.

Дальшим пляном Німеччини може бути заатакування аліянтів на морі й у повітрі, а держання в дефензиві на суші на західнім фронті. Також одним з плянів Німеччини може бути загальна офензива на суші, морі й у повітрі.

Четвертим пляном буде т. зв. „Дранґ нах Остен", посунення на схід, т. є розпочаття офензиви на Балкані. Цього саме й бажають собі аліянти; бо таким чином отвориться для них іще другий фронт для заатакування Німеччини. Знову заатакування Румунії Німеччиною, втягне теж і Туреччину до війни проти Німеччини, а ця остання відімкне тоді Дарданелі і впустить британську фльоту на Чорне море. Цей крок Німеччини вважає одначе Болдвин уже ділом крайньої розпуки.

Пятим пляном поширення воєнного фронту було би продовження Росією або Німеччиною фінської кампанії дальше на Скандинавський півостров, що знову викличе там же цілком певну мілітарну інтервенцію аліянтів. Аліянтам залежить дуже на тім, щоб ані Совєтська Росія, ані Німеччина не дістала в свої руки портів на Атлянтику, т. є на західнім побережжі Фінляндії. Якщоб новий фронт мав отворитись на Скандинавськім півострові, спричинений большевицькою інвазією до Фінляндії, в такім випадку аліянти правдоподібно позакладають свої повітряні бази в Скандинавії, звідки їм буде вигідніше непокоїти Німеччину.

На гадку Болдвина, найбільші мілітарні зусилля Німеччини, що стануть переломовою точкою в теперішній війні, проявляться на весну або з початком літа. По тім часі сила Німеччини в порівнянні з аліянтською пічне стало маліти, бо аліянтська продукція воєнних матеріялів, а також літаків і вишкіл летунів у Канаді дійде до свого вершка.

Болдвин висказав опінію, що аліянти правдоподібно ще більше затіснять бльокаду Німеччини, принайменше до того часу, аж вони зрівняються з Німеччиною щодо скількости літаків та іншої зброї.

Потреба могучого удару для розгрому Німеччини.

Воєнний кореспондент едмонтонського часопису „Едмонтон Джорнал" в Лондоні, А. К. Каминґс, подає, що правдоподібно треба буде могучого удару зо сторони суші, щоб розгромити Німеччину. Він у своїм звідомленні наводить опінію капітана Кирила Фолса мілітарного критика „Таймсу", який каже, що не є певною річчю, чи Німеччину розгромиться без могучого удару зо сторони суші.

„Де, коли і як цей удар наступить, над цим є безкорисно й нерозумно спекулювати. Можливо, що цей удар прибере форму заатакування ззаду, по розпучливім зусиллі Німеччини, на який відповіджено і який відбито. У приготуванні до одного з двох аліянтська сила росте з кожним днем".

Дальше каже Фолс, що тут і там трапляються люди, що сумніваються щодо правильности стратеґії аліянтської політики. Одначе, як їх спитаєте, чи час є по аліянтській стороні, вони загально згодяться з тим, що справа так мається.

Теперішня війна ведеться на морі, повітрі і на суші, як теж по амбасадах, банках, фабриках і пресах світу, а також через радіові надавчі стації. Як дотепер справи маються, то аліянти осягають перемоги на морі. Це не є заохочуюче думання і воно не виключає будучих труднощів або навіть потрясень. Це є тверезе обчислення.

Дальше говорить Фолс, що відносно повітряної війни, то аліянти могли би були далеко більші шкоди спричинити німецьким фабрикам муніції на початку війни, коли велика часть німецької повітряної сили була занята деінде, тобто на польськім фронті. Одначе вони здержалися від зроблення цього, бо тяжко було знайти такі фабрики, які би були положені подальше від заселених носередків, а вони не бажали собі розпочати такого ведення війни, яке би розвинулось правдоподібно в мордування населення по обох сторонах. Одначе аліянтам відомі є місця положення тих фабрик і якщо наступить бомбардування аліянтських фабрик, то вони подібним відповідять Німеччині.

Щодо боротьби на суші, то рішення не могло ще бути вирішене аліянтами. Аліянтські експедиційні сили, хоч добре сформовані й даючіся легко пересувати, представляють лиш частину армії, уставленої на західнім фронті. Очевидно аліянти не мають там рішального слова, та їх спосіб поступовання на тім просторі є без сумніву правильний. Фолс твердить, що наступної весни аліянти будуть там мати значну армію, готову до боротьби. Розпочаття наїзди на німецьку західню оборонну лінію з такою неготовою ще військовою силою було би, на думку Фолса, божевіллям.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШІКАҐО, ІЛЛ. Місячні збори Бр. св. Стефана, від. 221., відбудуться в неділю, 11. лютого, в 12. годині сполудні, в салі церковній при Оклей і Райс ул. Обовязком всіх членів і членниць є явитися на збори в означенім часі. — Ф. Васильовський, предс.; О. Дутчак, кас.; Т. Шпікула, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Звичайні місячні збори Бр. Сош. св. Духа, від. 237., відбудуться в неділю, 11. лютого, точно в 3. год. пополудні, в У Н. Дом. Тут не зазначується, які є справи, але є кілька дуже важних справ, котрі треба конечно рішити. Отож проситься членів прибути на ті збори конечно і на означений час. — Уряд.

Клявдія Бобикевич.

У ТІНІ ГЕРОЇВ

(Спомин з недавньо минулого).

25)

„Як же це, отамане, що ви раз оптиміст, а раз песиміст?... На Різдво, тому два дни, все казали, що от-от буде наша держава, а нині кажете, що може ледве... за кілька-сот літ?" — сказала я.

Тютюник глянув на мене, начи вчитель на дитину.

„Це все правда, люба пані. Велика Україна повстане скоріше іще, ніж ви думаєте. Її створять інші держави в своїм інтересі, не в нашім. Тільки тому, щоб знищити большевизм, що загрозить і їм. Але... тоді повстане страшна колотнеча між українцями! Кожен захоче приказувати, й піде з ножем на рідного брата. Прийдуть чужі та запанують там, але єдности не буде. Може аж за трицять — сорок літ зможе Україна відібрати свої землі зпід Польщі, але... які вони тоді будуть?..."

Я не знала, що відповісти. Чи зможуть галичани встоятися й бути відпорними на всі зазіхання ляха?... Десятки літ?...

Отак у цікавій розмові ми зайшли додому.

Саме вечоріло. Появлялися світла по наших кімнатах. Чути було, як у хаті гомоніли люди, як тупотіли діти по долівці. Я пристанула біля вхідових дверей та хотіла запитати ще отамана про його думки, як би наші політики старалися за протекторат Анґлії над Україною, так, як над Палестиною. Будь що, а булоб може краще, як під чоботом азіятської Москви. Може пізніше вибралиб в Україні якого з синів англійського короля (а їх було 4) на короля України... Чому ні? Це робили й інші держави, що вибирали собі синів з пануючих династій на своїх володарів. Мали з тим піддержку тої великої, посвояченої держави, могли в спокою розвиватися, скріпитися, відідхнути...

Оці думки хотіла я сказати отаманові й почути його фахові відповіді стратеґа й політика. Що був би відповів? Чи, на його думку, такі комбінації не булиб добрі?... Не зробилиб скорого кінця колотнечі, інтриґам, міжусобицям і партійностям українців?... Саме тому, що підривало, підкопувало сили народу?... Бож відомо вже всім, що якби була загальна єдність підчас тих трьох літ, коли існувала українська держава, то вона не булаб щезла, пропала так ганебно. Але саме те політиканство, ті партії нищили сили народу. І це все знову вихіснував хитро москаль, і знову знищив державу... Як тому сотки літ...

Я вже відчинила рот, щоби промовити свої думки, як нараз із хати давсь чути страшний крик. Це начеб який дикий рев звірюки, сильний, глибокий, що оце нападала на свого ворога... В мені серце на мить стиснулося й перестало битися. Волосся наїжилося догори, руки від рамен задріжали, а ноги в колінах зачали згинатися. Але голова — ох, та голова — ні на хвилину не стратила свідомости.

„Це діти! Мої малі діти! Якесь нещастя з ними мусіло трапитися" — мигом майнули гадки і я хотіла вже кинутися до дверей. Але лише хотіла, бо ноги не служили мені.

(Дальше буде).

З ДНЯ

НЕМА СОВЄТСЬКИХ ФІЛЬМ.

Совєтське фільмове підприємство Амкіно, що спроваджувало до Америки фільми з Совєтів і їх тут виставляло, заявило, що розвязується. До тижня вже його не буде. А разом з ним зникнуть з американських театрів совєтські фільми, які в минулих роках мали серед певних людей велику популярність. Ці люди — а було їх немало — захоплювалися совєтським мистецтвом, хвалили його під небеса, а навіть обурювались на тих, що знаходили в ньому недомагання. Нераз тих хвальб було гидко слухати. Кожну, нераз цілковито невдалу спробу совєтських режисерів бути „оригінальними" ті вірні прихильники совєтського мистецтва зустрічали окликами: „Яке воно гарне, яке чудове, яке глибоке! Справжнє соціялістичне мистецтво! Мистецтво робітничих мас, віками здавлене буржуазними клясами, а тепер, під кермою геніяльних комуністичних провідників проявляється в життя!"

ЗМІНА.

Таке говорили вони колись і масово відвідували кожну совєтську фільму, піддержуючи її не лише морально, але й матеріяльно. Тепер представництво заявляє, що мусить звивати манатки. Причина — відколи Сталін заключив союз з Гітлером, прихильники перестали піддержувати совєтське мистецтво. Тепер не всмак їм воно.

Людина, що з таким чуттям дивилась передтим на совєтське мистецтво і всюди говорила, що воно духовну користь приносить тим, що його оглядають, не повинна під впливом чисто політичної події, як ось союз Сталіна з Гітлером, змінювати свого відношення до того мистецтва. Мистецьке почуття є аполітичне.

ПРИМАТ ЗАГРАНИЧНОЇ ПОЛІТИКИ.

В тім маленьким і сповидно неважнім випадку наступило, на маленьку скалю, зударення одного з найважніших життєвих питань: котра політика є вища і важніша: внутрішня, чи загранична?

Внутрішня політика має за завдання дбати про внутрішній стан людей, про їх добробут, задоволення, щастя. Дехто ту політику згірдливо називає „політикою травлення".

Завданням заграничної політики є подбати про забезпеку границь, про нові території, чи джерела сировців.

Колись, живучи в печерах, людина виконувала вимоги заграничної політики, коли опоруджувала собі списи, камінні топори і загороди, та призащувала собі багаті в звіра і ростинність території. Боротьба з іншими племенами і здобуття нових теренів полювання — це були функції „заграничної політики" примітивного чоловіка. А вистелюючи свою печеру мягким мохом і споживаючи нагромаджену поживу, примітивний чоловік виконував функції внутрішньої політики, званої і нині деким згірдливо — „політики травлення".

ПЕРЕПЛУТАННЯ ТИХ ПОЛІТИК.

Зрозуміло, що ті дві функції все були з собою тісно звязані. Їсти мясо на те, щоби бути сильним, і робити руханку, щоб зскріпляти мязи до боротьби зо звіром ворогом було водночас функцією внутрішньої і заграничної політики. Вдержання людей здоровими і здібними до боротьби з ворогом, навіть приріст нових покоління, щоб мати подостатком вояків, вкінці бойовий духовий настрій людей — це все функції не лише внутрішньої, але в першу чергу заграничної політики. Загальні народні вибори, що відбуваються під кличем — чи треба ухвалювати великі гроші на зброю, чи ні — ведуться передусім під кутом заграничної політики.

Взаміну за певні вигоди і приємності люди годяться, або ні, витворювати кулі і гармати, для боротьби зо зверхнім ворогом. Нині це питання поставлене коротко і гостро: масло, чи гармати?

КОТРА ПОЛІТИКА ВИЩА?

Котра з тих політик важніша?

Ми знаємо, що всі комуністи, соціялісти, „поступовці", „ліберали", зокрема всі ті, що так пильно відвідували совєтські фільми і на їх адресу висказували захоплення, вперто говорили, що внутрішня політика, себто політика вигід, задоволення, щастя — важніша від заграничної політики. В останній сила, безпека, здобуття добичі, гармати ставиться вище від масла, добробуту і щастя.

Вони це вперто говорили. А всежтаки, коли Сталін заключив союз з Гітлером, расовим фанатиком, що хотів би деякі раси цілком винищити, прихильники совєтського мистецтва нагло втратили смак до того мистецтва і відчули в серці, що більше їм непотрібно совєтського духового корму.

В той спосіб вони зрадили себе, що відвідували совєтські фільми, любили їх і хвалили з чисто політичних причин. Політичний договір Сталіна з Гітлером цю „любов" розвіяв.

Гармати взяли верх над маслом.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ

БОСТОН, МАСС.

Поїздка по відділах.

У. Н. Союз скорим темпом йде вперед. Українці по всіх місцевостях зрозуміли, що в єдності сила. Свідоміші наші одиниці стараються стягнути ту нашу силу докупи, щоб у той спосіб краще боротися за кращу долю українського робітника на американській землі. Та хоч Союз робить значні поступи, то ми не можемо задоволитись тими поступами аж до тої міри, щоб сісти і далі нічого не робити. Для У. Н. Союзу є ще широке поле до росту. Якби всі ті, що купують по чужих організаціях, пішли за кличем нашого Союзу, то ми могли б створити тут в Америці таку силу, на яку з подивом глядів б американці.

Але Союзовий голос іще не дійшов до кожного українського громадянина. Треба ще покласти праці в тому напрямку. Добре, що організатори Союзу відвідують ріжні місцевості. Ще краще було б, якби самі головні урядники відвідали бодай по разу кожний відділ У. Н. Союзу. В часі відвідин і виголошених рефератів члени і посторонні люди пізнають, що є Союз, які користі дістає член з грамоти, які заслуги має Союз для загальної громадянської української праці і т. п.

За останній рік, 1939, я зо свого боку відвідав майже кожний відділ у стейті Масачусетс, Род Айленд і Ню Гемпшир і наочно переконався, що на всі Союзові збори приходить поважне число людей, серед яких слідне заінтересування Союзовою організацією. По кожних таких зборах звичайно вписувалось поважне число нових членів. А вписувались вони тому, бо переконувались, що У. Н. Союз є своєю рідною організацією, яка заопікується своїм членом далеко краще, як чужа того роду інституція. В своїм відділі є любов, зрозуміння, один другого в тяжким положенні порятує. Чужий агент прийде лише сколектувати рату, а решта його не обходить.

Про збори відділів, у яких я бував у північно-західній частині нашого стейту — Голйок, Пітсфілд, Савт Дірфілд, Лудлов і Емгерст — вже були згадки в дописах місцевих відділових урядників, а також окружного організатора У. Н. С. п. Антона Маланчука.

В неділю, 21 січня ц. р., відбулись організаційні збори в Фол Ривер, Масс., на котрих був приявний гол. рек. секретар, п. Д. Галичин, і орг. п. А. Маланчук. В тій місцевості існує молодечий відділ. На цих зборах переорганізовано цей відділ у той спосіб, що дозволено до нього вписуватися і старшим членам. В той самий день відбулись організаційні збори в Тонтон, Масс., у відділі 122 УНС. Приявні члени й урядники з повагою вислухали наших рефератів. Хоч у тій місцевості існує маленьке непорозуміння серед членів, то проте вдалось там приєднати поважне число нових членів.

В понеділок, 22 січня, ми знову відвідали місто Сейлем, Масс., у якім є відділ 224 УНС. Хоч це був робучий день, прийшло на збори поважне число громадян. Прибули навіть не-члени й люди ріжних переконань. По вислуханні рефератів і дискусії вони признавали, що правда за У. Н. Союзом. Наступного дня молодий секретар відділу, п. И. Ірха, і п. Маланчук пішли за членами і на здивування переконалися, що ще можна багато членів записати серед тих, що блукають поза своєю організацією. До Союзу вписалося 30 нових членів.

В неділю, 28 січня, відвідали ми знову стейт Ню Гемпшир, зокрема місто Менчестер. В нім є 178 відділ УНС. Те місто колись славилось найбільшою текстильною фабрикою на світі. Фабрика була довга цілу милю і працювали в ній 15,000 осіб. Серед них було чимало українців. Повоєнна депресія зробила з неї руїну. Фабрика збанкротувала, її замкнули, будинки опустіли. Ті, що там працювали, мусіли розбігатись по ріжних місцевостях шукати іншої праці. Деякі залишились і примістились на тім місці, де жили.

Наша менчестерська громада складається по половині з наших лемків і подоляків. Мають свою церкву, народний дім; мають свого священика, молодого о. Боберського, що вже роджений тут. Мають укр. американський громадянський клюб і цей то клюб набув для себе гарний дім при вул. Менчестер. У тім домі відбулися згадані Союзові збори.

На збори прийшло багато людей і заповнили салю. Збори відкрив місцевий секр. Ю. Датків і, пояснивши ціль зборів, покликав на першого бесідника гол. радного Н. Давискибу з Бостону. Покликаний на початку передав від головного уряду УНС привіт, а далі переповів історію творення У. Н. Союзу і точно розказав про користі, якими наділяє він своїх членів. Далі покликано на бесідника п. Маланчука, котрий у своїй добре обдуманій промові змалював ту недбалість, з якою деякі наші люди відносяться до своїх добрих і заслужених організацій. Бесідник далі говорив про те, що бачив на власні очі, а саме, в який немилосердний спосіб використовують деякі чужі організації наших людей, обідуючи їм не знати що, а опісля кінчаючи лише на обіцянці. Щойно по якімсь часі люди переконуються, що впали жертвою свого недбальства, бо замість приступати до старої, знаної й випробуваної української організації, приступали до невипробуваних чужих.

По промовах були запити про ріжні справи, звязані з Союзом, на що приявні діставали вичерпні відповіді. Внаслідок тих докладів зараз на салі вписалося чимало нових членів. Відспіванням „Ще не вмерла Україна" закрито збори, а потім відбувалася Союзова забава. Другого дня п. Маланчук разом з місцевим секретарем Датковом відвідали майже кожну українську хату, внаслідок чого теж вписано багато нових членів.

Н. Давискиба,
головний радний УНС.

ПАНІ ПРЕЗИДЕНТОВА ЯК ОДНА З ГАЗЕТЯРОК.

Коло неї (зліва направо): Вірджінія Повл, з „Ню Йорк Таймсу"; Гелен Ворден, з „Ню Йорк Ворлд-Телеграму"; Рут Милет, з одного газетного синдикату.

З ТЕАТРУ І ШТУКИ

МАРІЯ СОКІЛ
у титуловій ролі в опері „Галька" в неділю, 18. лютого, в Мека Темпел у Ню Йорку

Паню Марію Сокіл не треба представляти українській музичній публиці ні в Ню Йорку ні деінде в Америці й Канаді. Вонаж обїхала всі українські кольонії зо своїм артистичним співом, виконуючи ріжні українські народні пісні й ріжні арії з опер.

В неділю, 18. лютого, виступить вона в Ню Йорку у відомій польській опері Монюшка „Галька", котру ставили нераз і українські театральні трупи в Україні.

Пані Марія Сокіл почала свою артистичну карієру саме як оперова співачка і як така добилася вершка розголосу, коли стала прімадонною державної опери в Києві. Вона була звісна зо своїх креацій в операх: „Циганерія", „Отелльо", „Льоенгрін", „Фавст", „Евген Онєгін" і інші.

Дня 18. лютого виступлять у „Гальці" теж відомий тенор Лядіс Кепура й головний баритон шікагоської опери, Єжи Чаплицкі.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ЙОНГСТАВН, О.

З фільмової вистави.

Пішов я подивитись на „Фільми зо Львова", які в нас висвітлювано 23. січня в салі У. Н. Дому. І не жалію, що пішов. Побачив водовяття у Львові з масами народу, духовенства, єпископами, що виглядало на справжню церковно-народню величаву маніфестацію. Побачив площу Сокола-Батька і маси дітвори Рідної Школи з учителями, народніми провідниками і митрополитом Шептицьким. Бачив похорон ген. Тарнавського, а ще щось таке, що годі описати. Усе те, що звязане з Рідним Краєм, є дороге для кожного, без огляду на те, хто які має політичні переконання і до якої ходить церкви. Зате те, що показується з американсько-українського життя може виглядати трохи на пропаганду у партійнім розумінні. І також американська штука не дуже підходяча до того, що таке гарне, коли мати на увазі світлини з краю. Промова п. Обельницького, що обїжджає з фільмою разом з п. И. Крупкою, була розумна, річева й на часі. При кінці зазначу, що ті світлини таки варто кожному побачити. Таке моє щире переконання.

Присутній.

СМЕРТЬ ПІДЧАС ПОШЛЮБНОГО ЛЕТУ

Коло Гемонду, Луїзіяна, розбився літак, і в ньому згоріли крім пільота дві пари щойно подружених молодят, що вибралися літаком у пошлюбну подорож.

ВИРОБЛЯЮТЬ РІЧНО 585 ФІЛЬМ

Фільмові виробництва на цілому світі виробляють за рік пересічно по 585 фільм. А виріб тих фільм коштує до 170 міліонів долярів. Коли взяти під увагу, що виріб деякої фільми сягає до двох-трьох міліонів долярів, то виходить, що виріб звичайної фільми сягає тільки до кількасот тисяч долярів. А виріб деяких коротких фільм ще менше коштує.

ПРОТОКОЛ

ВОСЬМОГО КОНГРЕСУ „ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ".

(Продовження)

(4)

Звіти над контрольною. комісією.

Т. Свистун: Чи контрольна комісія провірила все діловодство, а головно фінансові книжки?

М. Пізнак: Всякі сплітки про фінансову діяльність „Обєднання" і висилки грошей, які кружляють чи пишуть у таких „газетах", як Січовий Клич", є тільки сплетнями. Контрольна комісія провірила все діловодство й знайшла все в порядку. Ціла праця була ведена у взірцевому порядку й ладі.

Слова М. Пізнака потверджують два інші члени контрольної комісії, Вол. Череватюк і М. Близнак.

М. Близнак: Контрольна комісія також ствердила, що Чорноморська Січ нічого не переслала грошей через „Обєднання", а тому саме її представник не може бути на конгресі.

В. Череватюк в справі формальній: Пат. М. Іванів сказав, що він не прийшов у характері делегата, але як гість.

О. д-р О. Ковальський: Ставлю внесення, щоб контрольній комісії дати вотум довіря.

Бардак: Піддержую це внесення.

Голова переводить голосування над внеском, який проходить одноголосно.

На цьому голова заряджує перерву на обід.

— — — —

По обіді конгресом проводить заступник голови, адв. О. Малицький.

Д-р Л. Мишуга відчитує проєкт резолюцій, які обнимають такі підвідділи: 1) Відношення до Злучених Держав Америки, 2) Поміч визволенню України, 3) Відношення до війни, 4) Відношення до Соборної України. Водночас взиває тих, що мають проєкти інших резолюцій, щоб з ними зголосились до резолюційної комісії.

Т. Свистун: Пропоную вислати привітну телеграму фінляндському посольству у Вашингтоні.

Проф. О. Грановський: З зазначенням, що Україна була такою Фінляндією ще 1917 року.

О. Ревюк: Пропоную також вислати телеграму президентові Рузвелтові за його сміливий осуд московської агресії проти Фінляндії.

Д-р Л. Мишуга: Внескодавці повинні сформулувати свої внески й віддати резолюційній комісії.

VI. Реферати.

Конгресом проводить заступниця предсідника, пані Анна Середа.

Реферати виголошують:

1) **Д-р Л. Мишуга:** „Сучасне положення Української Справи" („Свобода" ч. 294 і 295 з 1939 р.)

2) **Е. Ляхович:** „Завдання „Обєднання" супроти старого краю" („Свобода" ч. 297 з 1939 р.)

3) **О. Ревюк:** „Справа загального зїзду всіх американсько-українських угруповань" („Свобода" ч. 296 з 1939 р.)

Евген Скоцко, директор Українського Інформаційного Бюра у Вашингтоні здає довший звіт з діяльности бюра в такий спосіб:

Українська Інформаційна Служба.

Українське Бюро у Вашингтоні, як вам уже відомо, повстало в березні біжучого року за порозумінням групи провідних українських людей в Америці. Назріваючі тоді події диктували конечність такого Бюра, так, що навіть европейські наші чинники були раді його повстанню. Про склад Комітету Бюра вам уже також відомо, а свою інформаційну діяльність воно покриває зо збірок нашого громадянства. Бюро тісно кооперує з „Обєднанням" та „Свободою", як і з організацією ОДВУ.

Підходячи до справи української інформаційної праці в чужому світі, треба відмітити одну дуже важливу річ, а саме: ріжницю між тим, як ведемо ми нашу працю, а як ведуть подібну працю інші нації, головно державні. Особливо тепер державні нації стараються при помочі своєї пропаганди доказувати свою рацію, без огляду на те, чи вони її мають, чи ні. У підході до чужого світу вживається кольосальних засобів, витрачується величезні суми гроше на це, щоб інші нації втягнути в орбіту своїх переконань, щоб накинути їм свої аргументи, щоб оправдати свою політику, щоб закрити разячі негативні сторони своєї дійсности та взагалі, щоб зеднати собі симпатію та піддержку інших і щоб відвернути ту симпатію і піддержку від свойого противники. А на ділі, діяльність і ціла дійсність звичайно виглядає інакше.

Наша інформаційна праця є іншого роду й випливає з інших мотивів. За нами є дійсна правда й незаперечна слушність нашого становища. А що найголовніще, ми у свойому змаганні до визволення не робимо першого кроку пропагандою. Наш нарід має велике бажання бути вільним, і тяжко при великих жертвах та у власних силах бореться за своє визволення. А українська пропаганда доперва йде в слід за тими змаганнями й служить як засіб для зясування світові наших слушних домагань. Вперед наші змагання, а за ними, чи вкупі з ними наша інформаційна служба в чужому світі — це є правильний шлях і ми його на чужині держимося.

Коли мова про міжчужинну працю української еміграції в користь визволення України, то треба ствердити, що положення України й української справи сьогодня досить складне. З хвилиною інвазії советських військ на Зах. Землі ціла майже Україна опинилася під московським забором. Отже під окупантом, який у теперішній европейській війні формально участи не бере. І тому, коли йде про те, щоб заінтересувати воюючі західні держави Україною та включити українську проблему до ряду тих питань, які будуть розважані мировою конференцією при кінці війни, то це приходиться досить тяжко реалізувати. Поперше тому, що Англія і Франція з Росією війни не ведуть, а навпаки, бояться її антагонізувати та поставити проти себе. (Німеччину, очевидно, в теперішній ситуації виключаємо з наших розрахунків). Подруге тому, що в світі, і то в демократичнім таки світі, ще таки дальше покутує багато лайдацтва. Ось сьогодня воюючі демократичні держави заявляють, що вони боряться за це, щоб уже раз змести з лиця Европи всяке насильство, щоб дати кожній нації змогу жити вільним своїм життям та що мають на меті завести новий, справедливий лад в Европі і таке ін. Але що це все має точно означати, того вони ясно не кажуть. Про Україну, наприклад, яка є найбільшою поневоленою нацією та найбільшою жертвою того насильства, вони не згадують ані словом. І своїми заявами викликують дуже сильне підозріння, що вони, ті заяви, є зроблені лише для актуальної потреби. Не подають вони ніякої надії на це, що лад, який вони заведуть по війні, буде чимнебудь ріжнитися від того, який був передтим, особливо коли йде про Україну. Можливо, що виринуть іще інші комплікації, що ще інші заяви будуть зроблені та згодом у життя переведені. Але колиб воно так мало бути, як тепер заповідається, то це значить, що такий лад покривається з інтересами тих держав, які ті заяви роблять. Значить, що ті держави в дійсності не бються за ніякі ідеали, але за свої власні інтереси, за збереження своєї власної шкіри, а життєві інтереси інших, головно поневолених народів їх мало що обходять. І в такому разі тут не поможе ніяка пропаганда, хочби вона й не знати яка була.

Я тут наводжу це спеціяльно для того, щоби підкреслити, що український нарід мусить завсіди й у кожній ситуації рахувати лише на свої власні сили і що наша, так звана, пропаганда буде мати вартість лише тоді, коли наш нарід буде держатися непохитно в своїй боротьбі та коли він дальше буде йти до своєї мети з повним напруженням, як це робив дотепер, а не дивитися на це, що інші скажуть, ані теж зражуватися перешкодами чи ударами.

Коли сьогодня не говорять явно про проблему України, то це не значить, що нею не займаються. Навпаки. Лише вона займає дальше місце в консидераціях воюючих та інших держав, для них вона ще покищо не вповні актуальна. І вона вирине на поверхню так скоро, як тільки вона увійде в безпосереднє відношення до военного терену. А це може скоро статися, як я вже зазначив передтим. Росія дуже легко може заанґажуватися в війну з аліянтами. Хто знає, чи через інвазію з Фінляндії вона вже не заанґажувалася. А тоді її загибіль неминуча, як теж неминуче й це, що тоді український визвольний рух відіграє свою дуже важну ролю для цілої Европи.

І на ту евентуальність ми мусимо себе приготовляти. І з тої точки бачення українська інформаційна служба має сповнити велику функцію. Але ще раз зазначую, що вона її не сповнить, коли вкупі з нею не буде йти, як дотепер, могутня й скосолідована праця цілого народу, а також еміґрації. Бо лише коли український визвольний рух збереже свою потенцію, а то й набуде на ній, будуть на випадок вище наведеного можливого ускладнення числитися з Україною як з фактом, який не тільки варто піддержати, але на який можна й покласти надії в боротьбі з противником, отже з Росією.

(Дальше буде).

СЕНАТОР БУРТОН ГВІЛЕР ПРОМОВЛЯЄ НА МАЙНЕРСЬКІЙ КОВЕНЦІЇ В КОЛОМБОСІ.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Громадянин. — Те, що сказав „провідник гуманітарних підприємств", вказує хіба на те, що він сам є „рекетір", що робить бизнес на того роду „підприємствах". Інакше він не був би міг так висказатись. А чи він дуже займався справою рятування мілїонів українців, що гинули з голоду під Советами? Тому, як може він говорити про „сталінські діти"? Ось те треба було Вам йому пригадати і запитати, хто був проти Сталіна: він, чи ми?

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ТОЛІДО, О. Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 167., відбудуться в неділю, 11. лютого, в 2. годині пополудні, в гали, де звичайно. Пригадуємо контр. комісії переглянути книжки за рік 1939. та сповнити свій обовязок. Кожний урядник, приймаючи уряд, повинен сповняти його після статуту У. Н. Союзу. Коли не думає сповняти, не повинен уряду принимати. Просимо довгуючих прийти та вирівняти свої вкладки. Присутність всіх членів й члениць є конечна, бо є важні справи до полагодження. — Дмитро Медецький, предс.; Микола Скотинський, кас.; Ів. Кульматицький, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Місячні збори Тов. У. Н. Союзу, від. 292., відбудуться в неділю, 11. лютого, в годині 1. пополудні, в гали У. Н. Дому при Мартін. Обовязком кожного члена бути присутним на цих зборах. Пригадується тим членам, котрі мають звичай зволікати з вкладками, хай приймуть до відома, що ніхто нікому ласки не робить, як що він впишеться до організації, а свої обовязко зглядом організації занедбує. Вже так дальше не буде. Майте це на увазі, щоб часом хто не потерпів. Ті панове, котрі ще не поплатили за бенкетові крісла тикета, будуть ласка заплатити в тім місяці. Рівнож старайтеся приєднувати нових членів. Рік зачато досить активно. Якщо кожний член буде мати на увазі, що й він обовязаний приєднати хоть одного члена, то до кінця року відділ зросте вдвоє. Що дай Боже! Ану до діла! — І. Форись, предс.; П. Кізел, секр.; І. Андрусевич, кас.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. Єдність, від. 163., відбудуться в неділю, 11. лютого, в домі Горожан, 847 Н. Френклин ул. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо є важні справи до порішення. Початок точно в годині 1. пополудні. — Уряд.

КЛИФТОН, Н. ДЖ. Звичайний мітинг Тов. Українська Січ, від. 182., відбудесь в неділю, 11. лютого, в годині 2. попол., в гали парохіяльній, 45-47 Говп Еве., Пасейк, Н. Дж. На порядку нарад важні справи до полагодження. Тому проситься усіх членів прибути на збори. — Іван Живіцький, предс.; Григорій Яськів, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Місячні збори відділу 280. відбудуться в неділю, 11. лютого, в годині 2. пополудні, в Укр. Гор. Клюбі, 608 Вест Лакавана Ев. Присутність всіх членів на зборах конечна, бо будеться поправляти товариський статут. Рівнож пригадується довжним членам, щоб старалися вирівняти свої залеглости і платити свої вкладки не пізніше як перед 25. — О. Запоточний, предс.; В. Захарчук, кас.; Р. Рубльовський, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. Любов, від. 45., відбудуться в неділю, 11. лютого, в домі Тов. Горожан, 847 Н. Френклин ул., в годині 2. пополудні. Пригадується тим членам, що замовили календар на рік 1940., що можуть отримати його на зборах. Члени повинні точно платити, бо уряд поступить за ухвалою зборів, то пізніше буде неприємність. — Уряд.

ГАМТРАМК, МІШ. Місячні збори Тов. ім. М. Шашкевича, від. 94., відбудуться в неділю, 11. лютого, в годині 1:30 пополудні, в Укр. Хаті. Проситься членів, як мужчин так і женщин, прибути на ті збори, бо є важні справи і то серіозні справи до полагодження: вибір делегата. Головно проситься молодіж, щоби себе зарепрезентувала на тих зборах. Це трохи погано, що родичі за них платять вкладки, а молодь цілком байдуже до такої справи. Це так далі не повинно бути, бо хтож забере керму в нашій організації, як старих не стане? Молодь повинна сама інтересуватися і приучуватися вести працю в організаціях, бо маєток Союзу придбаний старшими лишиться молодим, а хто буде працювати на тім поли, коли молодь не інтересується сама? Також проситься довгуючих членів, щоби сплачували довги до каси тав. якіб то не були. Треба зрозуміти, що каса Тов. має підноситися догори, а не впадати. Як маєте знайомих, то впишіть їх до У. Н. Союзу. — А. Патра, рек. секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Сестр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 36., відбудуться в неділю, 11. лютого, в гали церковній, в годині 2. точно. Проситься членкині явитися на означений час, щоби не чекати на вас до пізна. Припоминаємо тим членам, котрі довгують, щоб прийшли на збори й вирівняли свої вкладки. Просимо вас, сестри, приєднуйте нових членів до Союзу й до Сестрицтва. Отримаєте нагороду за приєднання. — Марія Гойсак, пр.; Настазія Грицак, кас.; Марія Ходак, секр.

ФРЕНКФОРД, ПА. Місячні збори Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 268., відбудуться в неділю, 11. лютого, в годині 2. пополудні, в У. Н Домі, 2171 Вакелінс ул Проситься всіх членів прибути на збори, бо маємо важні справи до полагодження. Також буде вибір делегата на конгрес американських українців. Напоминається членів, щоби платили свої вкладки начас найдалі до 20. кожного місяця. За неплаченого члена гроші не вишлеться, тож, щоби не було нарікання, коли буде суспендований. — М. Андріїв, предс.; Г. Михалюк, кас.; П. Омелян, секр.

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ

(85)

Один по другім товариші Тарзана падали під ударами торських сторожів, аж поки не залишивсь на ногах тільки сам Тарзан і Пері О'Рурк. Дженета справді була в живих, але вона знаходилась тепер окружена торцями. Саме тепер королева Агті закричала: „Піддавайтесь, бо Дженета ваша зараз ляже трупом".

Мунго стояв їй з мечем над головою і готов був на кивнення пальцем королеви відрубати Дженеті голову. Тарзан і Пері вагалися, що робити. Їх вагання могло коштувати Дженету життя. Втім двері розкрились і роздався голос китайця Вонга: „Піддавайсь, Тарзане, бо вона дійсно зробить те, що грозить".

Тепер Тарзан мусів зложити зброю. За ним те саме зробив розлючений Пері. Поволі торці окружили Тарзана і Перія та їх цілком обезвладнили. Знов вони усі знайшлись у цілковитім підданстві Агті. Нагло Дженета щось побачила і кинулася з плачем вперед: „Ах, вуйку, мій вуйку". Майор Буртон лежав зо списою у грудях.

Дівчина впала біля тіла свого вуйка і ридала. Безпомічно вона дивилась довкруги і шукала в когось порятунку. „Чи буде він жити?" — запитала вона Тарзана. Та поки Тарзан відповів, почувся тихий голос самого майора: „Я скінчений, Дженето. Прощавайте". З тими словами він замовк. Решта з повислими головами стояла над ним.